

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 538/2017-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vajdom, advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 6 D 697/2006, Dnot 218/2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 6 D 697/2006, Dnot 218/2006 p o r u š e n é b o l i .

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu j e Okresný súd Liptovský Mikuláš p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDACTED] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šestnásť centov), ktorú je Okresný súd Liptovský Mikuláš povinný vyplatiť na účet jeho advokáta JUDr. Jána Vajdu, advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 538/2017-12 z 12. septembra 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 D 697/2006, Dnot 218/2006 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti predovšetkým vyplynulo:

„Na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 6 D 697/2006, D/not. 218/2006 odo dňa 22.5.2006 do súčasnosti prebieha dedičské konanie po neb. [REDACTED] rod. [REDACTED]. ktorá bola mojou matkou. I napriek skutočnosti, že odo dňa začatia tohto konania uplynulo už 10 rokov a 2 mesiace, do dnešného dňa nie je toto konanie právoplatne skončené a vo veci samej nebolo vydané žiadne meritórne rozhodnutie.

... Pri uplatnení tohto môjho ústavného práva som využil všetky právne prostriedky, ktoré mi poskytujú právne predpisy na jeho ochranu.

... Základnou povinnosťou odporcu, zákonného sudcu odporcu a súdnej komisárky JUDr. Mileny Geškovej bolo zabezpečiť taký procesný postup v konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav mojej právnej neistoty v tomto dedičskom konaní.

... 1./ Právna a faktická zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje nezstavuje všeobecný súd zodpovednosti za prieťahy v konaní.

V konaní vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 6 D 697/2006, D/not. 218/2006 nejde o právne zložitú vec. Ide o dedičskú vec, ktorá tvorí súčasť bežnej rozhodovacej činnosti odporcu ako všeobecného súdu. Výklad a používanie právnej úpravy v oblasti sú stabilizované a preto ich z právneho hľadiska nemožno považovať za zložitú. V tejto oblasti existuje rozsiahla súdna judikatúra, ktorá je stabilná od účinnosti zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník t.j. po dobu viac ako 50 rokov.

Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v Košiciach sp.zn. I. ÚS 385/08 zo dňa 27.5.2010, dedičské konanie patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, ku ktorej existuje stabilizovaná judikatúra všeobecných súdov.

2./ Správanie účastníka konania /sťažovateľa/ počas konania pred všeobecným súdom. Zo spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp.zn. 6 D 697/2006, D/not. 218/2006 je zrejmé že ja, sťažovateľ v tomto konaní nespôsobujem prieťahy.

Prieťahy v tomto konaní spôsobuje spoludedička [REDACTED] rod. [REDACTED] ... bytom [REDACTED] /a jej advokát [REDACTED]/, ktorá opakovane podáva návrhy na prerušenie tohto konania a odporca týmto jej návrhom 2 x vyhovel. Tým došlo k vytvoreniu stavu, že za 10 rokov a 2 mesiace nebolo v tomto konaní vydané žiadne meritórne rozhodnutie vo veci samej. Odporca bezdôvodne toleruje prieťahy spôsobené spoludedičkou [REDACTED] rod. [REDACTED].

V tomto konaní som podal 2 sťažnosti na prieťahy v konaní, ale situácia sa vôbec nezlepšila a k odstráneniu prieťahov v tomto dedičskom konaní nedošlo.

3./... V tomto občianskom súdnom konaní sú opakované prieťahy, čím sa toto konanie neúmerne predlžuje. Samotná skutočnosť, že toto konanie trvá 10 rokov a 2 mesiace preukazuje porušenie môjho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Takáto dĺžka konania predlžuje stav mojej právnej neistoty do tej miery, že moje právo na súdnu ochranu sa stáva iba iluzórnym právom. Zo spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp.zn. 6 D 697/2006, D/not. 218/2006 je zrejmé, že odporca tieto zákonné ustanovenia v tomto

konaní nerešpektuje odvolávajúc sa na nečinnosť súdnej komisárky JUDr. Mileny Geškovej. Tým sa toto dedičské konanie neúmerne predlžuje.

Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v Bratislave sp.zn. 4 Cdo 9/2011 zo dňa 23.6.2011, v konaní o dedičstve súd poveruje notára, aby ako súdny komisár vykonal všetky úkony potrebné pre postup v konaní o dedičstve /vrátane vypočutia účastníkov, obstarania podkladov pre rozhodnutie, získania potrebných informácií, vykonania dokazovania/, prejednal dedičstvo a v prípadoch, keď sú splnené podmienky uvedené v § 175zca OSP vydal osvedčenie o dedičstve /§ 38 ods. 1 OSP/. Úkony notára podľa § 38 ods. 1 OSP sa považujú za úkony súdu /§ 38 ods. 3 OSP/, preto aj účasť dedičov na vykonávaní týchto úkonov súdneho komisára sa považuje za ich účasť na vykonávaní úkonov súdu. Z toho vyplýva, že realizácia procesných práv dediča pri úkonoch vykonávaných pri prejednaní dedičstva povereným súdnym komisárom je zároveň realizáciou procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania /konania o dedičstve/.

Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v Košiciach sp.zn. II. ÚS 154/2015 zo dňa 6.10.2015, všeobecný súd je povinný zabezpečiť aj v súvislosti s úkonmi, ktoré realizuje poverený notár /súdny komisár/ rýchlosť a efektívnosť dedičského konania.

Odporca teda zodpovedá za prieťahy spôsobené notárkou JUDr. Milenou Geškovou, ktorú poveril úkonmi súdneho komisára v tejto dedičskej veci...

Je mi známe, že súdna komisárka JUDr. Milena Gešková v dedičských veciach opakovane robí prieťahy a odporca túto situáciu nijako nerieši, pretože dedičská agenda je na okraji záujmu odporcu ako všeobecného súdu. Dôvodom je skutočnosť, že dedičskú agendu vybavujú notári ako súdny komisári a vyšší súdny úradníci odporcu. Iba na Krajskom súde v Žiline ako odvolacom súde dedičskú agendu vybavujú sudcovia v senátoch. Rozhodnutia Krajského súdu v Žiline súdny komisári rešpektujú iba v danej konkrétnej dedičskej veci a vôbec ich nerešpektujú ako judikáty, takže problémy v dedičských veciach sa neustále opakujú...

Konanie odporcu a súdnej komisárky JUDr. Mileny Geškovej v tomto konaní je možné pokladať za konanie spôsobom, ktorému chýba účelnosť a efektívnosť, čo má výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku tohto dedičského konania. Podľa nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky v Košiciach /sp.zn. IV. ÚS 380/08. sp.zn. III. ÚS 103/09, sp.zn.

I. ÚS 7/2011/, nielen nečinnosť ale aj neefektívna činnosť súdu alebo iného štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť súdu alebo iného štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol.

V tomto dedičskom konaní mohlo byť /a malo byť/ podľa § 114 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku rozhodnuté na pojednávaní konanom dňa 27.3.2008. Súdna komisárka JUDr. Milena Gešková nariaďuje pojednávania, ktoré nevedú k meritórnemu prejednaniu a rozhodnutiu veci.

Uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš zn. 6 D 697/2006-206 zo dňa 18.11.2013 súd toto dedičské konanie prerušil do právoplatného skončenia konania Okresného súdu Liptovský Mikuláš vedeného pod spisovou značkou 10 C 4/2012. Toto občianske súdne konanie právoplatne skončilo dňa 11.5.2016, čo je odporcovi známe a napriek tomu v tejto dedičskom konaní nekoná.

... Od Ústavného súdu Slovenskej republiky v Košiciach požadujem priznať primerané finančné zadostučinenie v sume 9.000,-EUR ako náhradu nemateriálnej ujmy, ktorá mi bola spôsobená.

V dôsledku tohto dlhotrvajúceho dedičského konania nemôžem riadne užívať majetok, ktorý je predmetom tohto dedičského konania po mojej matke [REDAKOVANÉ] rod. [REDAKOVANÉ] a zabezpečiť ochranu tohto majetku. Predmetom dedičstva je aj poľnohospodárska a lesná pôda, za ktorú nepoberám dividendy a nájomné, hoci na ne mám zákonný nárok, pretože sa nemôžem preukázať osvedčením o dedičstve a ani uznesením o dedičstve ako dokladmi o vlastníctve. Tým dochádza k poškodzovaniu mojich majetkových práv, keďže nemám možnosť reálne disponovať s hnutelnými a nehnuteľnými vecami patriacimi do dedičstva.

Mám vysoký vek - mám 70 rokov a vážne zdravotné problémy. V mesiaci október 2015 som bol na operácii bedrového kĺbu v nemocnici v Poprade a v mesiaci apríl 2016 som sa podrobil kúpeľnej liečbe v Piešťanoch. Môj súčasný zdravotný stav je veľmi zlý. Na môj zdravotný stav nepriaznivo vplyvajú dlhotrvajúce súdne konania, ktoré vyvoláva spoludedička [REDAKOVANÉ] rod. [REDAKOVANÉ] /moja sestra/ a toto dlhotrvajúce dedičské konanie. [REDAKOVANÉ] rod. [REDAKOVANÉ] je notorická sťažovateľka, ktorá sa

so mnou opakovane súdi na súde odporcu. Takýto postup odporcu, ktorý v tejto veci a aj v iných súdnych konaniach riadne a plynulo nekoná je možné pokladať za odmietnutie spravodlivosti. Odôvodnene sa obávam že sa nedožijem právoplatného skončenia tohto dedičského konania, čo je cieľom spoludedičky [REDACTED] rod. [REDACTED], pretože sa nesprávne domnieva že ak ja zomriem pred skončením tohto dedičského konania tak ona zdedí všetok majetok po [REDACTED] rod. [REDACTED] ako jediná žijúca dedička.

... Bez právoplatného rozhodnutia o nadobudnutí dedičstva už viac ako 10 rokov a 2 mesiace pretrváva stav mojej právnej neistoty o tom, čo som ako dedič nadobudol po smrti neb. [REDACTED] rod. [REDACTED]. Takýto stav je v právnom štáte ústavne neakceptovateľný a hrubým spôsobom zasahuje do mojich vlastníckych práv, keďže podľa § 460 Občianskeho zákonníka sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiťa.

... Na základe týchto skutočností navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach vydal tento nález:

Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp.zn. 6 D 697/2006, D/not. 218/2006 porušené bolo.

Okresnému súdu Liptovský Mikuláš prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp.zn. 6 D 697/2006, D/not. 218/2006 konal bez zbytočných prieťahov.

[REDACTED] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 9.000,-EUR, ktoré mu je Okresný súd Liptovský Mikuláš povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Liptovský Mikuláš je povinný zaplatiť [REDACTED] trovy konania v sume 303,16 EUR na účet advokáta JUDr. Jána Vajdu... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 1015/17 zo 4. októbra 2017, z ktorého vyplynula chronológia úkonov vykonaných v napadnutom konaní a tieto relevantné skutočnosti:

„... V zmysle § 30 ods. 2 zákona o Ústavnom súde SR súhlasím s upustením od verejného ústneho pojednávania.

... Mám za to, že v konaní nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Liptovský Mikuláš v konaní vedenom pod sp. zn. 6D/697/2006, D not./218/2006. Z... chronológie jednotlivých úkonov vykonaných v konaní vyplýva, že zákonná sudkyňa, súdna komisárka, ako aj ostatní pracovníci súdu, poverení jednotlivými úkonmi, konali v lehotách, ktoré sú primerané právnej zložitosti veci. Úkony boli vykonávané efektívne, smerujúce k riadnemu skončeniu veci. Vykonávať úkony v konaní nebolo možné z objektívnych dôvodov a to pre prebiehajúce iné súdne konania, ktorých rozhodnutia súviseli s dedičským konaním sp. zn. 6D/697/2006, čo bolo konštatované aj v liste zákonnej sudkyne JUDr. Žiškovéj zo dňa 21.9.2016 o neodňatí veci notárke... Na Okresnom súde Liptovský Mikuláš prebiehali súvisiace konania:

- na pojednávaní dňa 27. 03. 2008 notárka JUDr. Milena Gešková odkázala dedičku [REDAKOVANÉ] na podanie žaloby o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení; o tomto nároku prebiehalo na Okresnom súde Liptovský Mikuláš konanie pod spis. zn. 7C/77/2008 od 24. 04. 2008 do 19. 08. 2010, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš 7C/77/2008-260 zo dňa 30. 06. 2010,

- na návrh dedičky [REDAKOVANÉ] zo dňa 01. 07. 2011 (v písomnom podaní zo dňa 14. 08. 2011 vyslovil s týmto návrhom súhlas aj dedič [REDAKOVANÉ], zastúpený advokátom JUDr. Jánom Vajdom), notárka uznesením 6D/497/2006-147. D/not 18/2006 zo dňa 13.09.2011 prerušila dedičské konanie 6D/697/2006 do skončenia konania vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 12C/69/2002; toto konanie bolo právoplatne skončené dňa 14. 05. 2013, kedy nadobudlo v celosti právoplatnosť uznesenie 12C/69/2002-723 zo dňa 18. 12. 2012,

- na návrh dedičky [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom [REDAKOVANÉ], Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením 6D/697/2006-206 zo dňa 18.11.2013 prerušil dedičské konanie do skončenia konania vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 10C/4/2012; vo veci 10C/4/2012 bolo rozhodnuté uznesením zo dňa

02.05.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 11. 05. 2016 a notárke JUDr. Milene Geškovej bolo doručené dňa 20. 06. 2016.

Nariadené pojednávania (16. 08. 2011, 16. 06. 2013, 16. 08. 2016) tieto sa neuskutočnili z dôvodov na strane dedičov. Taktiež z vyššie uvedenej chronológie vyplýva, že nariadené pojednávania na prejednanie veci sa neuskutočnili, respektíve boli odročené, najmä pre správanie účastníkov dedičského konania, ktorí nepreberali doručované zásielky. Notárka vykonávala úkony, potrebné pre rozhodnutie vo veci a termíny pojednávani nariaďovala hneď ako zistila, že sa pojednávanie nemôže uskutočniť, respektíve odročila na najbližší možný termín, zohľadňujúc potrebu doručenia predvolania. (Napríklad pojednávanie určené na deň 16. 08. 2016 sa neuskutočnilo pre prekážky na strane dedičov, ktoré boli oznámené notárke dva dni pred pojednávaním, právny zástupca JUDr. Ján Vajda ospravedlnil neúčast' na pojednávaní dňa 7. 2. 2017 emailom len v tento deň, kedy sa malo pojednávanie uskutočniť). Niektoré pojednávania sa nemohli uskutočniť z dôvodu ospravedlnenia sa sťažovateľa, z dôvodu jeho nepriaznivého zdravotného stavu. Na dĺžku konania malo tiež vplyv uplatňovanie si procesných návrhov zo strany účastníkov dedičského konania.

Od môjho nástupu do funkcie predsedu súdu dňa 1.4. 2015 som pravidelne vykonávala kontroly, v rámci dohľadu predsedu súdu, jednotlivých notárskych úradov v obvode Okresného súdu Liptovský Mikuláš. Stav reštančných vecí som kontrolovala k 31.12.2014, 31.8.2015, 31.1.2016, 31.8.2016, 31.1.2017 a 31.8.2017. Ani pri jednej z týchto kontrol som v spise 6D/697/2006, D not. 218/2006 nezistila priedahy v konaní. “

4. Sťažovateľ (jeho právny zástupca) napriek opakovanej výzve ústavného súdu z 10. októbra 2017 a z 18. januára 2018 netrval na ústnom pojednávaní v danej veci a nezaujal k vyjadreniu okresného súdu žiadne stanovisko.

5. Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

6. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav dedičského konania vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 6 D 697/2006, Dnot 218/2006:

Dňa 18. mája 2006 bolo okresnému súdu doručené oznámenie o úmrtí (úmrtný list) po neb. [REDAKOVANÉ] (ďalej len „poručiiteľka“) – „návrh na začatie dedičského konania“. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 6 D 697/2006 a pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Ivete Žiškovej.

Dňa 22. mája 2006 okresný súd poveril notárku JUDr. Milenu Geškovú (ďalej aj „notárka“) ako súdnu komisárku na vykonanie úkonov vo veci prerokovania dedičstva po poručiiteľke a v prípade splnenia podmienok na vydanie osvedčenia o dedičstve.

Dňa 18. septembra 2006 sa dostavila na Notárskom úrade JUDr. Mileny Geškovej (ďalej len „notársky úrad“) dcéra poručiiteľky [REDAKOVANÉ] (ďalej len „dedička“), s ktorou bola spísaná zápisnica o predbežnom šetrení.

Dňa 19. septembra 2006 bol notárke na jej žiadosť doručený výpis z listov vlastníctva na meno poručiiteľky.

Dňa 9. októbra 2006 bolo notárke na jej žiadosť doručené oznámenie o majetkovom podiele poručiiteľky v družstve „COOP Jednota Liptovský Mikuláš“.

Dňa 28. novembra 2006 bola na notárskom úrade spísaná zápisnica. Na notárskom úrade sa dostavil sťažovateľ (syn poručiiteľky), ktorý predložil ručne písaný závet.

Dňa 1. marca 2007 notárka požiadala okresný súd o oznámenie, či prebieha konanie o určenie vlastníckeho práva, kde je poručiiteľka účastníčkou konania.

Dňa 9. marca 2007 bolo notárke na jej žiadosť doručené oznámenie okresného súdu, že konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti pod sp. zn. 13 C 138/2002 bolo už právoplatne zastavené.

Dňa 5. marca 2008 bolo vo veci nariadené dedičské pojednávanie na 20. marec 2008.

Dňa 20. marca 2008 sa uskutočnilo dedičské pojednávanie, ktoré bolo odročené na 27. marec 2008 z dôvodu predloženia ďalšieho závetu dedičkou.

Dňa 27. marca 2008 sa uskutočnilo dedičské pojednávanie. Súd odkázal dedičku na podanie žaloby o neplatnosť závetu, ktorý bol predložený sťažovateľom.

Dňa 14. apríla 2008 bol notárke na jej žiadosť doručený výpis z účtu (poručiťky) cenných papierov.

Dňa 9. mája 2008 bola okresnému súdu doručená žiadosť notárky o oznámenie, či dedička podala žalobu o určenie neplatnosti závetu.

Dňa 3. júna 2008 bolo notárke doručené oznámenie okresného súdu, že dedička podala žalobu o určenie neplatnosti závetu 24. apríla 2008.

Dňa 25. septembra 2008 bola notárke doručená žiadosť okresného súdu o zapožičanie dedičského spisu.

Dňa 29. septembra 2008 bol okresnému súdu doručený dedičský spis.

Dňa 1. decembra 2008 bola notárke doručená žiadosť okresného súdu o zapožičanie originálu závetu, ktorý predložil sťažovateľ.

Dňa 14. septembra 2009 bola notárke doručená žiadosť okresného súdu o predloženie dedičského spisu spolu s uvedením dôvodov nekonania vo veci.

Dňa 30. septembra 2009 bolo okresnému súdu doručené oznámenie notárky, že dedičské konanie nie je možné ukončiť, pretože na súde prebieha konanie pod sp. zn. 7 C 77/2008 – žaloba o určenie neplatnosti závetu, ktorú podala dedička. Notárka zároveň oznámila, že spis sp. zn. 6 D 697/2006 predložila ku konaniu vedenému na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 77/2008.

Dňa 28. júla 2009 bol notárke vrátený spis od okresného súdu.

Dňa 27. augusta 2010 bola notárke doručená odpoveď okresného súdu na jej žiadosť, že konanie o určenie neplatnosti závetu pod sp. zn. 7 C 77/2008 bolo právoplatne skončené 19. augusta 2010.

Dňa 28. augusta 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 8. september 2010.

Dňa 8. septembra 2010 sa neuskutočnilo pojednávanie, pretože predvolania účastníkom konania boli poštou vrátené.

Dňa 6. novembra 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 16. november 2010.

Dňa 16. novembra 2010 sa neuskutočnilo pojednávanie, pretože sa na pojednávanie nikto nedostavil.

Dňa 23. februára 2011 okresný súd uznesením č. k. 6 D 697/2006-94 vykonal súpis aktív a pasív majetku poručiťky.

Dňa 14. marca 2011 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uvedenému uzneseniu.

Dňa 29. marca 2011 bola registru obyvateľov Slovenskej republiky doručená žiadosť okresného súdu o oznámenie trvalého alebo prechodného pobytu dedičky, pretože sa jej nepodarilo doručiť uznesenie ani výzvu na vyjadrenie sa k odvolaniu sťažovateľa.

Dňa 4. apríla 2011 bola okresnému súdu doručená adresa trvalého pobytu dedičky.

Dňa 16. mája 2011 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie dedičky k odvolaniu sťažovateľa.

Dňa 26. mája 2011 okresný súd uznesením č. k. 6 D 697/2006-120 zrušil svoje uznesenie č. k. 6 D 697/2006-94 z 23. februára 2011.

Dňa 7. júla 2011 bol notárke doručený návrh dedičky na prerušenie napadnutého konania.

Dňa 8. júla 2011 bola notárke doručená žiadosť dedičky o odročenie pojednávania nariadeného na 18. júl 2011.

Dňa 1. augusta 2011 okresný súd určil nový termín pojednávania na 16. august 2011.

Dňa 16. augusta 2011 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie neúčasti sťažovateľa na pojednávaní.

Dňa 13. septembra 2011 notárka uznesením č. k. 6 D 697/2006-147 prerušila dedičské konanie z dôvodu prebiehajúceho konania na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 69/2002 o určenie vlastníctva a zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva medzi sťažovateľom, dedičkou a jej deťmi.

Dňa 5. marca 2012 bola okresnému súdu doručená žiadosť notárky o oznámenie, v akom štádiu sa nachádza konanie pod sp. zn. 12 C 69/2002.

Dňa 8. marca 2012 bola notárke doručená odpoveď, že konanie pod sp. zn. 12 C 69/2002 nebolo dosiaľ právoplatne skončené.

Dňa 24. septembra 2012 bola okresnému súdu doručená žiadosť notárky o oznámenie, či už bolo právoplatne skončené konanie pod sp. zn. 12 C 69/2002.

Dňa 5. októbra 2012 bola notárke doručená odpoveď, že konanie pod sp. zn. 12 C 69/2002 nebolo dosiaľ právoplatne skončené.

Dňa 18. decembra 2012 okresný súd uznesením č. k. 12 C 69/2002-723 schválil zmier medzi účastníkmi konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva medzi sťažovateľom, dedičkou a jej deťmi. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 11. februára 2013.

Dňa 30. apríla 2013 bol notárke na jej žiadosť doručený výpis z listov vlastníctva po poručiťke.

Dňa 17. júna 2013 bola notárke doručená žiadosť sťažovateľa o odročenie pojednávania nariadeného na 19. jún 2013. Notárka určila nový termín pojednávania na 8. august 2013, keď sa uskutočnilo dedičské pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 27. septembra 2013 bola notárke doručená žiadosť dedičky o prerušenie napadnutého dedičského konania z dôvodu prebiehajúceho konania na okresnom súde pod sp. zn. 10 C 4/2012 o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorého účastníkmi sú sťažovateľ a dedička.

Dňa 18. novembra 2013 okresný súd uznesením č. k. 6 D 697/2006-206 prerušil napadnuté dedičské konanie až do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 10 C 4/2012. Uznesenie o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť 18. decembra 2013.

Dňa 13. júna 2016 bola okresnému súdu doručená žiadosť notárky o oznámenie, v akom štádiu sa nachádza konanie pod sp. zn. 10 C 4/2012.

Dňa 20. júna 2016 bola notárke doručená odpoveď, že konanie pod sp. zn. 10 C 4/2012 bolo súdnym zmiernom právoplatne skončené 11. mája 2016.

Dňa 14. augusta 2016 bolo notárke e-mailom doručené ospravedlnenie sťažovateľa za neúčast' na pojednávaní nariadenom na 16. august 2016 a žiadosť o jeho odročenie.

Dňa 16. augusta 2016 sa uskutočnilo dedičské pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely opätovného predvolania dedičov.

Dňa 26. augusta 2016 bola okresnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľa proti konaniu notárky v napadnutom konaní spolu s návrhom na odňatie tejto veci notárke.

Dňa 7. septembra 2016 bola notárke doručená žiadosť okresného súdu, aby sa vyjadrila k sťažnosti a k návrhu na odňatie dedičskej veci.

Dňa 16. septembra 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie notárky k sťažnosti a k návrhu na odňatie dedičskej veci.

Dňa 21. septembra 2016 okresný súd písomným úkonom č. k. 6 D 697/2006-262 neodňal dedičskú vec notárke.

Dňa 28. októbra 2016 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti písomnému úkonu okresného súdu č. k. 6 D 697/2006-262.

Dňa 14. novembra 2016 bolo sťažovateľovi doručené oznámenie okresného súdu, že podanie označené ako odvolanie proti „*listu okresného súdu č. k. 6 D 697/2006-262*“ považuje za bezpredmetné, pretože neodňatie veci notárovi nie je súdnym rozhodnutím.

Dňa 20. januára 2017 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 7. február 2017.

Dňa 7. februára 2017 bolo okresnému súdu e-mailom doručené ospravedlnenie neúčasti sťažovateľa na pojednávaní nariadenom na 7. február 2017.

Dňa 7. februára 2017 sa uskutočnilo dedičské pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely opätovného predvolania dedičov.

Dňa 31. marca 2017 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 10. máj 2017.

Dňa 10. mája 2017 notárka vydala so súhlasom dedičky aj sťažovateľa osvedčenie o dedičstve, ktoré nadobudlo právoplatnosť 26. mája 2017.

III.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 6 D 697/2006, Dnot 218/2006 došlo k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

10. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

11. Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej činnosti judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné prietahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (napr. II. ÚS 223/08, II. ÚS 727/2014).

12. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre

sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

12.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd je toho názoru, že po faktickej a právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (činnosti notárov ako súdnych komisárov). Pozornosti ústavného súdu však neušlo, že paralelne s napadnutým dedičským konaním prebiehali na okresnom súde tri súvisiace konania (sp. zn. 7 C 77/2008, sp. zn. 12 C 69/2002 a sp. zn. 10 C 4/2012) a bez právoplatného ukončenia uvedených vecí nebolo možné v posudzovanom konaní pokračovať.

12.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, treba poukázať predovšetkým na to, že ako to z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva (bod II tohto nálezu), k predĺženiu napadnutého konania prispel aj samotný sťažovateľ a jeho právny zástupca najmä tým, že opakovane (minimálne štyrikrát) požiadali o odročenie pojednávania (16. novembra 2010, 16. augusta 2011, 16. augusta 2016 a 7. februára 2017). Pokiaľ sťažovateľ využil svoje práva a podal napr. návrh na odvolanie konajúcej notárky, treba poukázať na to, že využitie možností daných účastníkom konania procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie ich práv v konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, dôsledkom ktorého sú zbytočné prietahy (napr. I. ÚS 31/01, II. ÚS 727/2014).

12.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu – notárky ako súdnej komisárky v posudzovanom dedičskom konaní a predovšetkým konštatuje, že napadnuté konanie bolo začaté 18. mája 2006 a právoplatne skončené 26. mája 2017, teda celkove trvalo 11 rokov.

Z chronológie vykonaných úkonov v napadnutom konaní (bod II tohto nálezu) vyplýva, že napadnuté konanie bolo fakticky prerušené od 27. marca 2008 do 19. augusta 2010 (dva roky a päť mesiacov), pretože súd odkázal dedičku na podanie žaloby o neplatnosť závetu, a účastníci konania toto prerušenie rešpektovali. Aj podľa názoru ústavného súdu bolo zrejmé, že bez právoplatného skončenia súvisiaceho konania (sp. zn. 7 C 77/08) nebolo možné pokračovať v napadnutom dedičskom konaní, avšak

poznamenáva, že z pohľadu právnej korektnosti a čistoty malo byť napadnuté konanie v uvedenom období aj formálne prerušené.

V období od 13. septembra 2011 do 11. februára 2013 (jeden rok a päť mesiacov), ako aj od 18. novembra 2013 do 11. mája 2016 (štyri roky a šesť mesiacov) bolo napadnuté dedičské konanie právoplatne prerušené, pretože na okresnom súde prebiehali súvisiace sporové konania o určenie vlastníctva (sp. zn. 12 C 69/02) a o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy (sp. zn. 10 C 4/2012).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti (napr. III. ÚS 42/02, I. ÚS 162/03, II. ÚS 704/2015) konštatuje, že prerušenie konania možno považovať za prekážku konania. Ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania, nemožno v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým aj k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieráhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené okolnosti na strane okresného súdu (notárka ako súdnej komisárky) teda minimálne 8 rokov existovala ústavne tolerovateľná prekážka jeho postupu, ktorá spočívala v prerušenom konaní.

Ústavný súd však konštatuje, že okresný súd bol pred uvedenými prerušeniami v napadnutom dedičskom konaní od 9. marca 2007 do 5. marca 2008 bez akýchkoľvek zákonných alebo iných relevantných dôvodov nečinný. Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas jedného roka okresný súd (notárka ako súdna komisárka) nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ počas dedičského konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prierahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieráhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

13. Pretože vo veci bolo 10. mája 2017 vydané osvedčenie o dedičstve (ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 26. mája 2017), ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľa podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde a o tomto jeho návrhu rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 4.

14. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať finančné zadosťučinenie v sume 9 000 €, pretože „*bez právoplatného rozhodnutia o nadobudnutí dedičstva už viac ako 10 rokov a 2 mesiace pretrváva stav mojej právnej neistoty... Takýto stav je v právnom štáte ústavne neakceptovateľný a hrubým spôsobom zasahuje do mojich vlastníckych práv, keďže podľa § 460 Občianskeho zákonníka sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiteľa.*“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa a vzhľadom aj na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ako i na správanie sťažovateľa (jeho právneho zástupcu) považuje za primerané vo výške 1 000 €. Ústavný súd pritom prihliadol na to, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (napr. II. ÚS 67/03), ako aj na skutočnosť, že napadnuté dedičské konanie bolo už právoplatne skončené.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

15. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti z 3. augusta 2016). Za dva úkony vykonané v roku 2016 patrí odmena v sume dvakrát po 143 € a režijný paušál v sume dvakrát po 8,58 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 303,16 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

16. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2018